

Trường Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh

Khoa Công nghệ thông tin

CÁC HỆ QUẢN TRỊ CƠ SỞ DỮ LIỆU

TỔ CHỨC KHAI THÁC

Mục tiêu

• Hiểu quy trình thực hiện các câu truy vấn

Xây dựng những câu truy vấn một cách hiệu quả

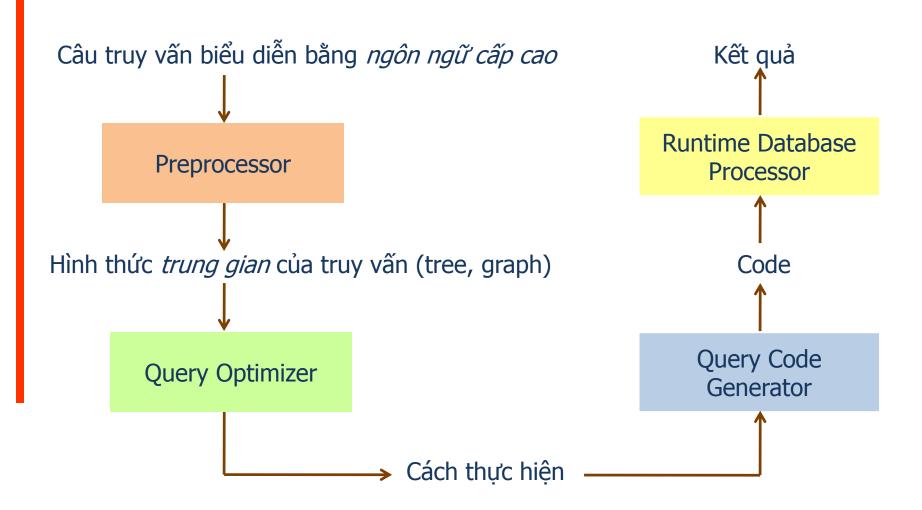
Tài liệu tham khảo

- [1] Ramez Elmasri, Shamkant B. Navathe, Fundamentals of Database Systems (ch. 19), 6th Edition.
- [2] Jeffrey D. Ullman, Jennifer Widom, Hector Garcia-Monlina, Database Systems: The complete Book (ch. 15, ch. 16), 2001.
- [3] Nguyễn An Tế, Nguyễn Tiến Dũng, Nguyễn Thúy Ngọc, Slide bài giảng Các hệ CSDL, 2011-2012

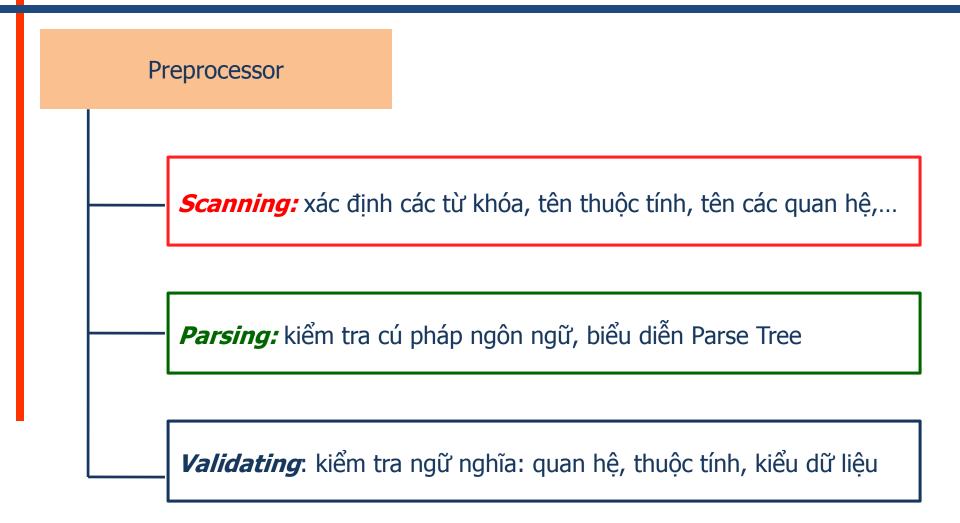
Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn

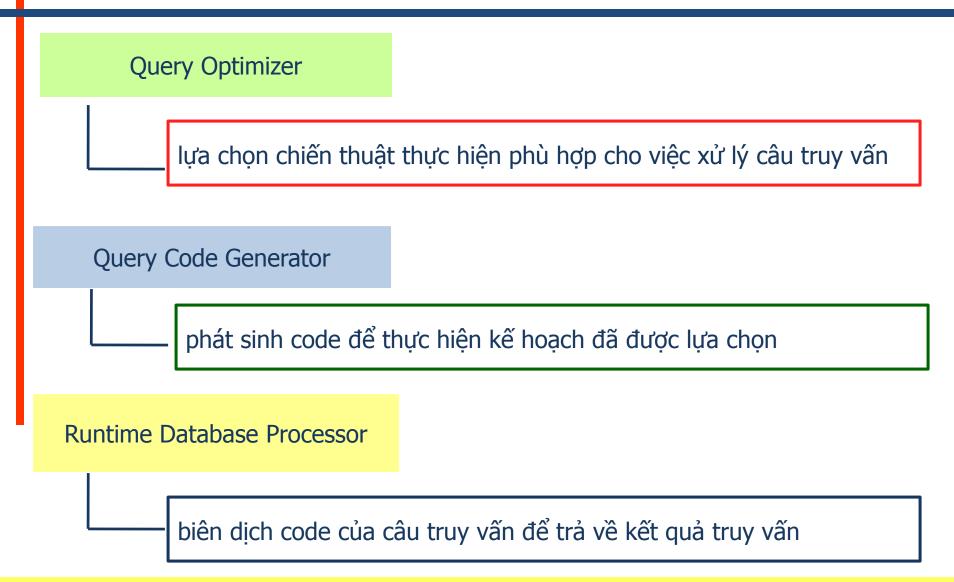
1. Quy trình thực hiện câu truy vấn

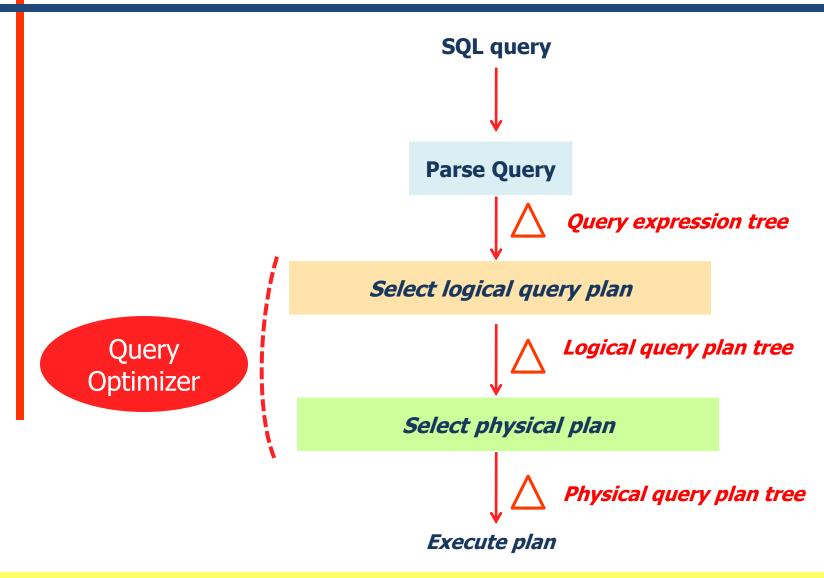
1. Quy trình thực hiện câu truy vấn (tt.)

1. Quy trình thực hiện câu truy vấn (tt.)

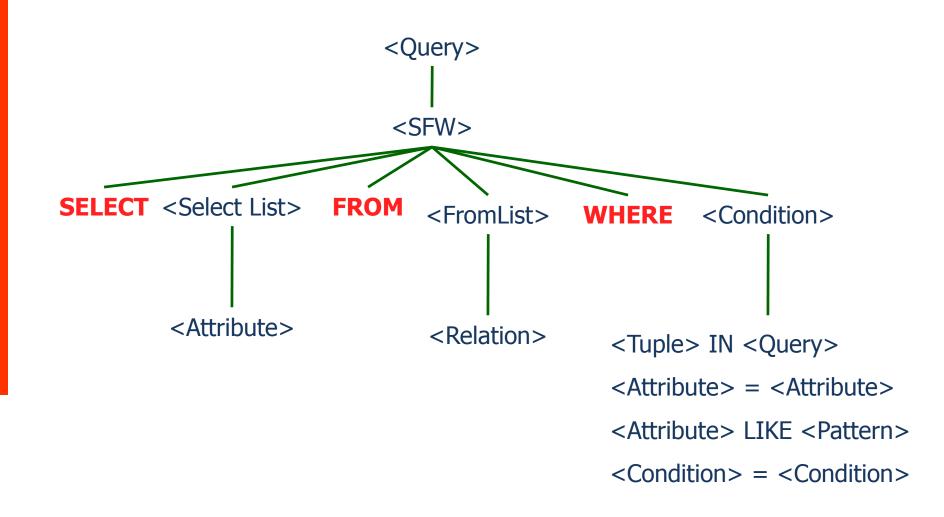
1. Quy trình thực hiện câu truy vấn (tt.)

Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn

2. Tiền xử lý câu truy vấn

Quy trình thực hiện câu truy vấn (tt.)

```
NHANVIEN (manv, tennv, ngaysinh, phai, luong)
```

THAMGIA (mada, manv, ngaybatdau, ngayketthuc)

Liệt kê mã đề án mà nhân viên tham gia có lương >2.000.000

SELECT mada

FROM THAMGIA

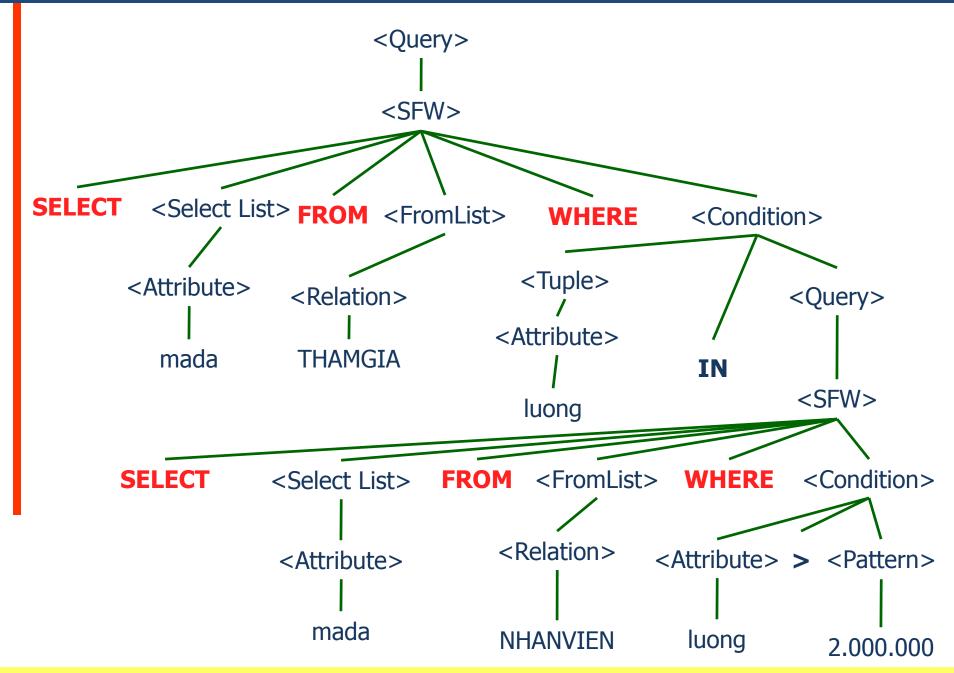
WHERE many IN (

SELECT many

FROM NHANVIEN

WHERE luong > '2.000.000'

Vẽ cây phân tích cú pháp (query expression tree)

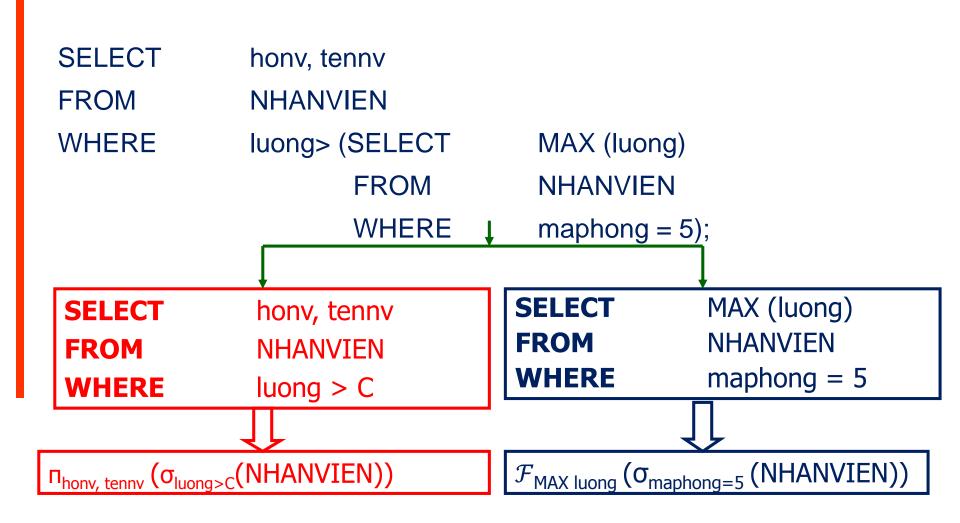
Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
  - 3.1 Chuyển đổi từ SQL sang ĐSQH
  - 3.2 Các quy tắc biến đổi tương đương trong ĐSQH
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn

3.1 Chuyển đổi từ SQL sang ĐSQH

- Query block: khối truy vấn đơn vị SELECT-FROM-WHERE-GROUP BY-HAVING dùng để chuyển sang ĐSQH
- Truy vấn lồng: tách thành khối lệnh ghép thành các khối truy vấn đơn vị (query blocks)

3.1 Chuyển đổi từ SQL sang ĐSQH (tt.)

Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
  - 3.1 Chuyển đổi từ SQL sang ĐSQH
  - 3.2 Các quy tắc biến đổi tương đương trong ĐSQH
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn

QT1: Xử lý các toán tử AND trong điều kiện

$$\sigma_{c1ANDc2...ANDcn}(R) \equiv \sigma_{c1}(\sigma_{c2}(...\sigma_{cn}(R))...)$$

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

QT2: Thay đổi thứ tự của các phép chọn

$$\sigma_{c1}(\sigma_{c2}(R)) \equiv \sigma_{c2}(\sigma_{c1}(R))$$

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

QT3: Xử lý các phép chiếu

$$\pi_{}(\pi_{}(...\pi_{}(R))...) \equiv \pi_{}(R)$$

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

 π manv, honv, tennv (π manv, honv, tennv, ngaysinh (NHANVIEN))

π manv, honv, tennv (NHANVIEN)

QT4: Thay đổi thứ tự các phép chọn và phép chiếu

$$\pi_{A1,A2,...,An}\left(\sigma_{c}\left(R\right)\right) \equiv \sigma_{c}\left(\pi_{A1,A2,...,An}\left(R\right)\right)$$

Nếu như c ⊂ [A1...An]

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

π manv, honv, tennv, phai (σ phai = 'NAM' (NHANVIEN))

σ_{phai= 'NAM'}(π many, hony, tenny, phai (NHANVIEN))

QT5: Tính giao hoán của phép kết và tích Descartes

$$(R \bowtie_C S) = (S \bowtie_C R) \qquad (R \times S) = (S \times R)$$

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

PHONGBAN (maphong, tenphong, maql)

NV.maphong= PB.maphong

(PHONGBAN M NHANVIEN)

NV.maphong= PB.maphong

QT6a: Thay đổi thứ tự giữa phép chọn và phép kết

$$\sigma_c(R) \leq S) \equiv (\sigma_c(R)) \leq S$$
Néu như c $\subset R$ (hay c $\subset S$)

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

PHONGBAN (maphong, tenphong, maql)

QT6b: Phân phối giữa phép chọn và phép kết

$$\sigma_{c}(R \bowtie S) \equiv (\sigma_{c_{1}}(R)) \bowtie (\sigma_{c_{2}}(S))$$

Nếu c = c1 and c2, $(c1 \in R \text{ và } c2 \in S)$

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

PHONGBAN (maphong, tenphong, maql)

QT7a: Phân phối giữa phép chiếu và phép kết

$$\prod_{L} (R \bowtie_{C} S) \equiv (\prod_{A_1, A_2, A_3, \dots A_N} (R)) \bowtie_{C} (\prod_{B_1, B_2, B_3, \dots B_M} (S))$$

$$L = \{A_1, ..., A_N, B_1, ..., B_M\}; R(A_1, ..., A_N); S(B_1, ..., B_M) \ V \text{\'ori} \ c \subset L$$

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

PHONGBAN (maphong, tenphong, maql)

NV.maphong=PB.maphong

$$(\pi_{\text{manv, honv, maphong}}(\text{NHANVIEN})) \bowtie (\pi_{\text{tenphong, maphong}}(\text{PHONGBAN}))$$

NV.maphong=PB.maphong

QT7b: Phân phối giữa phép chiếu và phép kết

$$\prod_{L} (R \bowtie_{C} S) = (\prod_{A_{1}, A_{2}, A_{3}, \dots A_{N}, A_{N+1} A_{N+2} \dots A_{N+K}} (R)) \bowtie_{C} (\prod_{B_{1}, B_{2}, B_{3}, \dots B_{M} B_{M+1} B_{M+2} \dots B_{M+P}} (S))$$

Với c $\not\subset$ L, R(A₁,...,A_N, A_{N+1},... A_{N+K}) S(B₁,...,B_M, B_{M+1},...,B_{M+P})

NHANVIEN (manv, honv, tennv, ngaysinh, phai, luong, maphong)

PHONGBAN (maphong, tenphong, maql)

NV.maphong=PB.maphong

$$(\pi_{\text{manv, tennv, maphong}}(\text{NHANVIEN}))$$
  $(\pi_{\text{tennv, maphong}}(\text{PHONGBAN}))$

NV.maphong=PB.maphong

QT8: Giao hoán của phép hội và phép giao

$$R \cup S \equiv S \cup R$$
$$R \cap S \equiv S \cap R$$

QT9: Kết hợp giữa phép kết, tích Descartes, hội và giao

$$(R \theta S) \theta T = R \theta (S \theta T)$$

QT 10: Phân phối của phép chọn đối với các phép toán

$$\sigma_c(R \theta S) = (\sigma_c(R)) \theta (\sigma_c(S))$$

Nếu θ là 1 trong các phép toán ∩, ∪, −

QT 11: Phân phối của phép chiếu đối với các phép toán

Nếu ⊕ là 1 trong các phép toán ∩, ∪, −

$$\prod_{L} (R \theta S) = (\prod_{L} (R)) \theta (\prod_{L} (S))$$

QT 12: Chuyển các phép (σ, ×) thành phép kết

$$\sigma_c(R \times S) = R \bowtie_c S$$

Luật De Morgan

$$c = NOT (c1 AND c2) = NOT (c1) OR NOT (c2)$$

$$c \equiv NOT (c1 OR c2) \equiv NOT (c1) AND NOT (c2)$$

Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn
  - 4.1 Giải thuật Heuristic
  - 4.2 Ước lượng chi phí

4.1 Giải thuật heuristic

- 1. Áp dụng **QT 1**, tách các phép chọn liên kiện thành 1 dãy các phép chọn.
- 2. Áp dụng **QT 2,4,6 và 10**, để đẩy phép chọn xuống càng sâu càng tốt
- 3. Áp dụng **QT 9** để tái tổ chức cây cú pháp sao cho phép chọn được thực hiện có lợi nhất (chọn ít nhất)→heuristic
- 4. Phối hợp tích Decartes với các phép chiếu thích hợp theo sau
- 5. Áp dụng **QT 3, 4, 7 và 11** để đẩy phép chiếu xuống càng sâu càng tốt (có thể phát sinh phép chiếu mới)
- 6. Tập trung các phép chọn
- 7. Áp dụng QT3 để loại những phép chiếu vô ích

Liệt kê họ tên NHANVIEN sinh sau năm 1960 và làm dự án 'ABC'

Ngôn ngữ SQL

SELECT honv, tennv

FROM NHANVIEN NV, DEAN DA, THAMGIA TG

WHERE mada='ABC' AND NV.manv=TG.manv AND

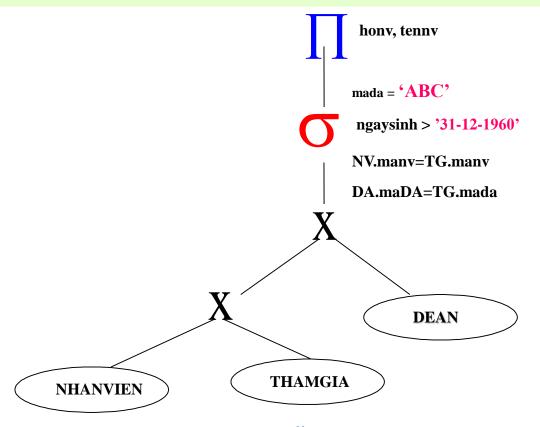
DA.mada=TG.mada AND ngaysinh> '31-12-1960'

Ngôn ngữ ĐSQH

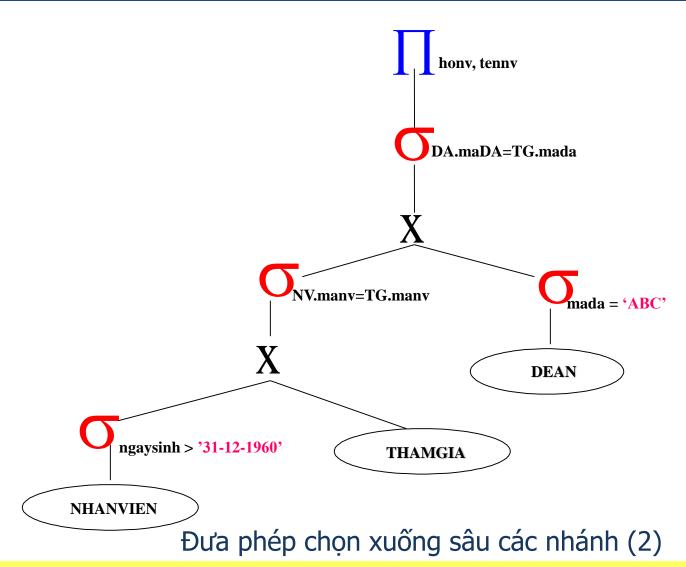
honv, tennv mada = 'ABC' ngaysinh '31-12-1960' NV.manv=TG.manv \ DA.mada=TG.mada

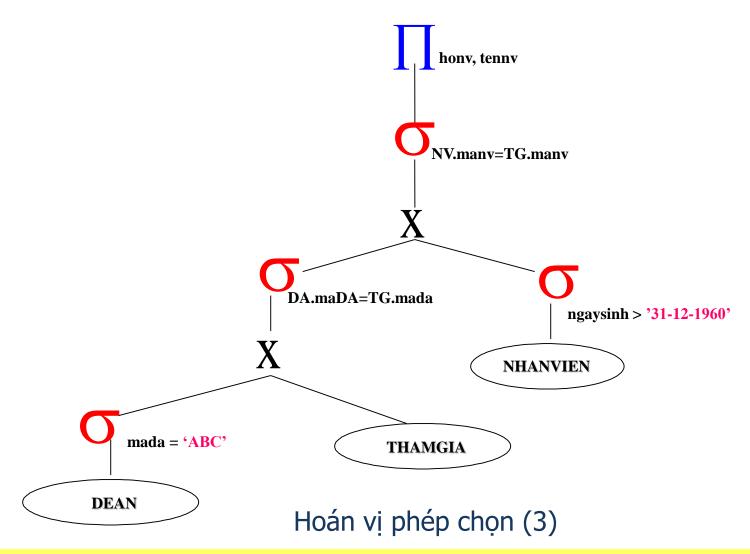
(NHANVIEN x DEAN x THAMGIA))

 $\Pi_{\text{honv, tennv}}$ ($\sigma_{\text{mada}} = \text{`ABC'} \land \text{ngaysinh} > \text{`31-12-1960'} \land \text{NV.manv} = \text{TG.manv} \land \text{DA.mada} = \text{TG.mada}$ (NHANVIEN x DEAN x THAMGIA))

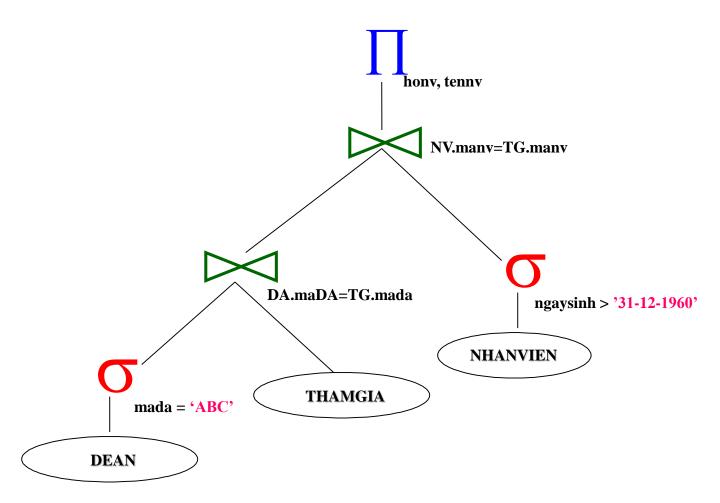

Cây biểu diễn biểu thức truy vấn (1)

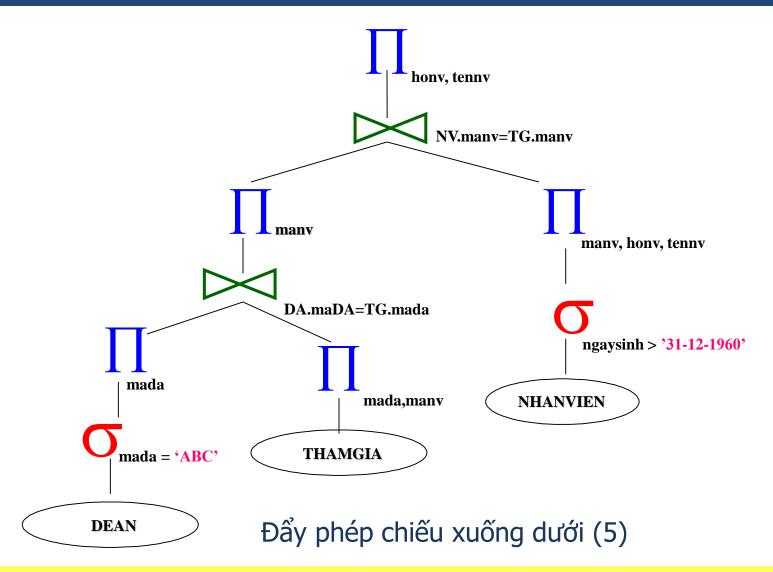

4.1 Giải thuật heuristic (tt.)

Thay thế các phép tích Descartes và phép chọn bằng phép kết (4)

4.1 Giải thuật heuristic (tt.)

4.1 Giải thuật heuristic (tt.)

Ngôn ngữ ĐSQH

```
\Pi_{\text{honv,tennv}}((\pi_{\text{mada}}(\sigma_{\text{mada}} + \text{'ABC'}(DEAN)))) \bowtie (\pi_{\text{mada, manv}}(THAMGIA))
DA.mada = TG.mada
NV.manv = TG.manv (\pi_{\text{manv,honv,tennv}}(\sigma_{\text{ngaysinh}}) > \text{'31-12-1960'}(NHANVIEN))))
```

Ngôn ngữ SQL

```
SELECT honv, tennv
FROM

(SELECT mada FROM DEAN
WHERE mada = 'ABC') AS DA INNER JOIN
(SELECT mada, manv FROM THAMGIA) AS TG
ON DA.mada=TG.mada INNER JOIN
(SELECT manv, honv, tennv FROM NHANVIEN WHERE ngaysinh> '31-12-1960' ) NV
ON NV.manv=TG.manv
```

Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn
  - 4.1 Giải thuật Heuristic
  - 4.2 Ước lượng chi phí

4.2 Ước lượng chi phí (tt.)

 So sánh chi phí giữa những cách thực hiện câu truy vấn: chọn cách có chi phí thấp nhất

4.2 Ước lượng chi phí (tt.)

·Các tham số về kích thước file

NHANVIEN

manv	tenv	phai	hsl
NV01	An	Nam	1.5
NV02	Bình	Nam	1.5
NV03	Dung	Nữ	3
NV04	Duyên	Nữ	2.5

manv: char (20)

tennv: nvarchar (50)

phai: nvarchar (10)

hsl (hệ số lương): double

- ■Số mẩu tin của bảng (tuples): T(R)
- •Kích thước 1 mẩu tin: **S(R)**
- Tổng số block chứa tất cả các bộ: b
- Số mẩu tin của 1 block: bfr
- ■Số giá trị khác nhau của thuộc tính A (kích thước của miền giá trị): **V(R,A)**

Α	В	С	D
Х	1	10	а
X	1	20	b
У	1	30	а
У	1	40	С
Z	1	50	d

A: chuỗi 20 bytes

B: số nguyên 4 bytes

C: ngày 8 bytes

D: chuỗi 68 bytes

1 block = 1024 bytes (block header: 24 bytes)

$$T(R) = 5$$
  $V(R, A) = 3$ $V(R, B) = 1$
 $S(R) = 100*$ $V(R, C) = 5$ $V(R, D) = 4$
 $B(R) = 1$

Bài tập ví dụ:

Cho quan hệ R(a,b,c)

Trong đó: a,b integer 4 Bytes

c string 100 Bytes

Header mỗi bộ là 12 Bytes

1 Block 1024 Bytes

Block Header 24 Bytes

Số mẫu tin của bảng T(R)= 10 000

Tính số mẫu tin trong 1 block?

Số Block cần thiết để lưu trữ 10 000 mẫu tin?

Tính kích thước file tối thiểu chứa được số mẫu tin trên?

Bài tập ví dụ:

- Cho quan hệ R(a,b,c)
  - Trong đó: a,b integer 4 Bytes

c string 100 Bytes

Header mỗi bộ là 12 Bytes

1 Block 1024 Bytes

Block Header 24 Bytes

Số mẫu tin của bảng T(R)= 10 000

Tính số mẫu tin trong 1 block?

btr= 1000/120 ≈ 8

Số Block cần thiết để lưu trữ 10 000 mẫu tin?

B(R)= 10 000/8= 1250

Kích thước file tối thiểu chứa được số mẫu tin trên? (1250*1024) Bytes

Bài tập ví dụ:

Cho quan hệ R(a,b,c)

```
    Trong đó: a,b integer 4 Bytes
```

c string 100 Bytes

Header mỗi bộ là 12 Bytes

1 Block 1024 Bytes

Block Header 24 Bytes

Số mẫu tin của bảng T(R)= 10 000

Nếu S=
$$\prod_{a+b,c}(R)$$
 Tính B(R) (gợi ý: 1 Tuple 116 Bytes)

Nếu U=
$$\prod_{a,b}(R)$$
 Tính B(R)

Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn
  - 4.1 Giải thuật Heuristic
  - 4.2 Ước lượng chi phí
    - 4.2.1 Hàm chi phí cho Select
    - 4.2.2 Hàm chi phí cho Join

4.2.1 Hàm chi phí cho Select

[Ullman + 2001]

• Ước lượng $W = \sigma_{A=x}(R)$ (đối với điều kiện =)

$$T(W) = \frac{T(R)}{V(R,A)}$$

4.2.1 Hàm chi phí cho Select

[Ullman + 2001]

• Ước lượng $W = \sigma_{A>x}(R)$ (đối với điều kiện >, >=, <, <=)

Cách 1

$$T(W) = \frac{T(R)}{2}$$

Cách 2

$$T(W) = \frac{T(R)}{3}$$

4.2.1 Hàm chi phí cho Select

Ví dụ

Cho R (A, B, C), tính chi phí S= $\sigma_{A=10 \ \land \ B<20}$ (R) Với T(R)=10.000; V(R,A) = 50 Ta có:

$$T(W) = \frac{T(R)}{V(R,A)} = \frac{10000}{50 \times 3}$$

[Elmasri+2003]

- •Hàm tính chi phí cho Select theo phương pháp tìm kiếm P_i: S_i
- Chi phí truy cập block tính theo hàm S_i: C_{Si}

S1. Tìm kiếm tuyến tính

- Duyệt từng mẩu tin, và kiểm tra giá trị thuộc tính của mẩu tin đó có thỏa
   mãn điều kiện chọn (không nhất thiết là điều kiện =) hay không
- Độ phức tạp: O(n)

- S1. Tìm kiếm tuyến tính (tt.)
  - Đối với thuộc tính không khóa

$$C_{S1a} = b$$

Đối với điều kiện =, thuộc tính khóa

$$C_{S1b} = (b/2)$$

 $_{\circ}$ đặc biệt, nếu không tìm thấy mẩu tin nào $C_{\text{S1b}} = b$

S2. Tìm kiếm nhị phân

- Nếu điều kiện chọn (=) trên thuộc tính có sắp xếp thứ tự thì việc tìm kiếm
   nhị phân hiệu quả hơn tìm kiếm tuyến tính
- Độ phức tạp: O(log₂n)

• S2. Tìm kiếm nhị phân (tt.)

$$C_{S2} = log_2b + [(s/bfr)] - 1$$

s: số mẫu tin thỏa mãn điều kiện = trên thuộc tính A_k

Đặc biệt đối với điều kiện = trên thuộc tính khóa (hay UNIQUE)
 C_{S2} = log₂b

Ví dụ: Cho lược đồ quan hệ

Nhanvien (manv, honv, tennv, ngaysinh, gioitinh, luong, maphong)

Phongban (maphong, tenphong, ngaythanhlap, maql)

Câu hỏi: Tính chi phí cho câu truy vấn sau

Truy vấn: σ_{maphong>5} ∧ _{manv='NV05'} (Nhanvien)

Biết $r_{NV} = 10.000$ mầu tin, $b_{NV} = 2000$ blocks

- Truy vấn: σ_{maphong>5 ∧ manv='NV05'} (Nhanvien)
  - Đối với điều kiện maphong>5

$$C_{S1a} = b = 2000$$

Đối với điều kiện manv='NV05'

$$C_{S1a} = b/2 = 1000$$

$$C_{S2} = log_2b = log_22000 = log_22.10^3 = 1 + 3log_210 \approx 11$$

→ Vậy chọn điều kiện manv='NV05' để thực hiện trước

Nội dung

- 1. Quy trình thực hiện câu truy vấn của DBMS
- 2. Tiền xử lý câu truy vấn
- 3. Chuyển đổi câu truy vấn
- 4. Tối ưu hóa câu truy vấn
  - 4.1 Giải thuật Heuristic
  - 4.2 Ước lượng chi phí
    - 4.2.1 Hàm chi phí cho Select
    - 4.2.2 Hàm chi phí cho Join

4.2.2 Hàm chi phí cho Join

[Ullman,+ 2001]

R1 (A, B, C); R2 (A, D)
$$W = R1 \bowtie R2$$

TH1: $V(R1,A) \leq V(R2,A)$

$$T(W) = T(R1)x \frac{T(R2)}{V(R2, A)}$$

TH2: $V(R2,A) \leq V(R1,A)$

$$T(W) = T(R2)x \frac{T(R1)}{V(R1, A)}$$

[Ullman + 2001]

Tổng quát

$$T(W) = \frac{T(R1) \times T(R2)}{\max (V(R1, A), V(R2, A))}$$

Số lượng giá trị của thuộc tính không tham gia phép kết

[Elmasri+2003]

- •Hàm tính chi phí cho Join theo phương pháp tìm kiếm P_i : J_i
- Chi phí truy cập block tính theo hàm J_i: C_{ji}

Lưu ý: hàm tính chi phí chỉ dựa trên số block chuyển từ memory đến đĩa (chưa đề cập thời gian tính toán, chi phí lưu trữ và các yếu tố khác)

Độ chọn lọc của phép kết (js)

$$js = |(R \bowtie_C S)| / |R \times S| = |(R \bowtie_C S)| / (|R| * |S|)$$

 $0 <= js <= 1$

Kích thước của tập kết quả sau khi thực hiện phép kết

$$|(R \bowtie_C S)| = js * |R| * |S|$$

- R.A=S.B
  - Nếu A là khóa của R thì
  - Nếu B là khóa của S thì

$$|(R \bowtie _C S)| \le |S|, js \le 1/|R|$$

$$|(R \bowtie_C S)| \le |R|, js \le 1/|S|$$

- J1. Phép kết lồng nhau
  - Giả sử R là vòng lặp ngoài

$$C_{J1} = b_R + (b_R^*b_S) + ((js^* |R|^* |S|)/bfr_{RS})$$

Ví dụ: Tính chi phí cho phép kết sau

Truy vấn: NHANVIEN NV.maphong=PB.maphong PHONGBAN

Biết: r_{Nhanvien}=10000, r_{Phongban}=125, b_{Nhanvien}=2000, b_{Phongban}=13, brf_{NV PB =4}

- js = 1/|PHONGBAN| = 1/125
- Sử dụng J1 với NHANVIEN là vòng lặp ngoài

$$C_{J1} = b_{NV} + (b_{NV}^* b_{PB}) + ((js^* r_{NV}^* r_{PB})/br f_{NV_PB})$$

=2000 + (2000*13) + ((1/125 * 10000 * 125)/4) =30500

Sử dụng J1 với PHONGBAN là vòng lặp ngoài

$$C_{J1} = b_{PB} + (b_{PB} * b_{NV}) + ((js * r_{NV} * r_{PB})/brf_{NV\_PB})$$

=13+ (13*2000) + ((1/125 * 10000 * 125)/4) =28513

Vậy sử dụng PHONGBAN là vòng lặp ngoài

